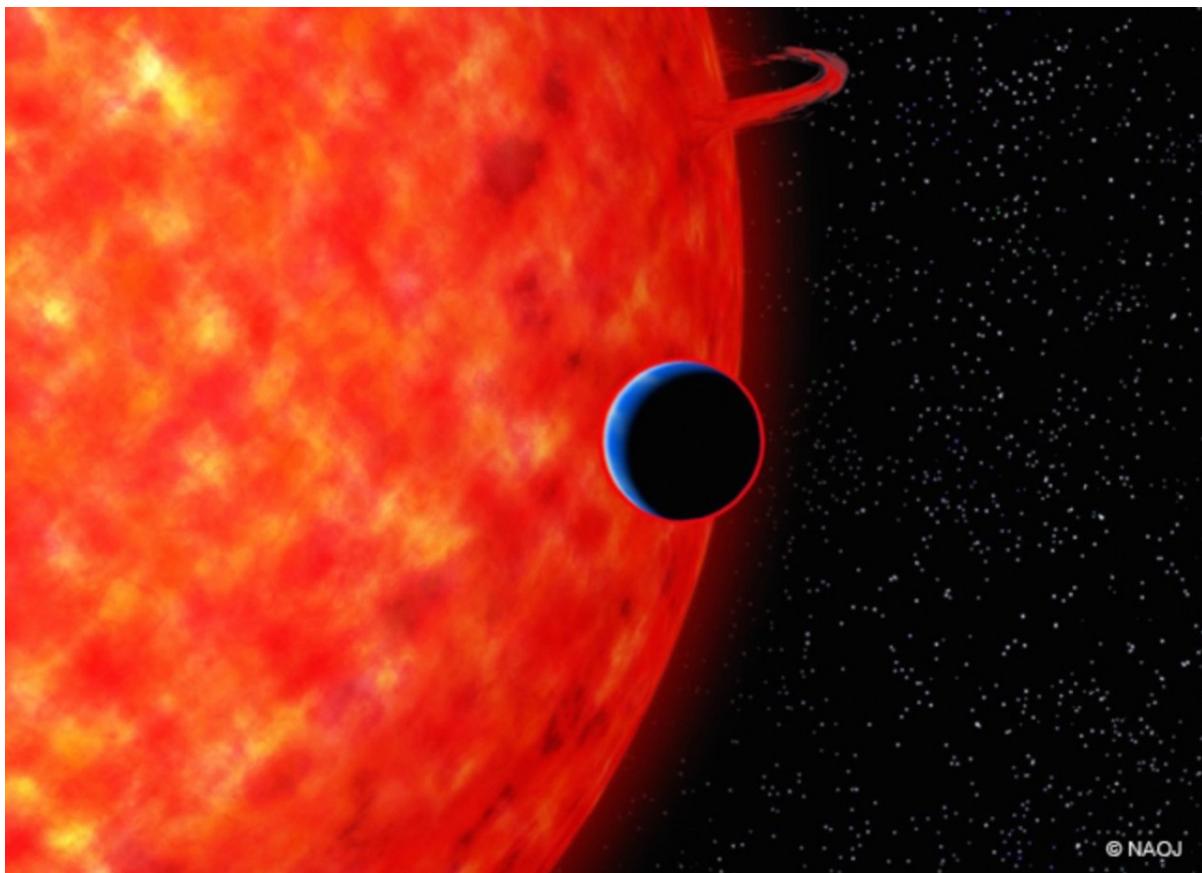

Nitz' taq ilb'al uwakaj kkiriq raxkaj uwakaj pa jun k'olib'al kech Ajkaj jalwach

Dec. 7, 2015

© NAOJ

Konojel winaq utz kkil jun raxkaj uwakaj. Xa k'ut ɿLa aweta'am jasche raxkaj le uwakaj? ɿJasche man rax taj on q'an on saqkaq? Le tzalijisab'al wachaj rech we k'otb'al chi'aj kriqitaj ruk' rilik le taq tz'aqatil le sutinaq chi rij le kaj. Wa' ub'i'na'am "ukaqikaj ulew".

Le ukaqikaj ulew winaqirisam chech billones rech billones nitz' taq utz'aqatil, sib'alaj taq nitz' chech le qabaq'wach, xa k'ut sib'alaj e rajawaxik chech le qak'aslema pa we uwachulew. Kkiya' le uxlab' le kqajek'o, kkiq'atej le utun q'ij, kojkiq'atej chi uwach le tew chaq'ab'il.

Are taq le uwachine le Q'ij kape pa le kaqiq', are k'i le tz'ajb'al man k'ax ta rulik kub'an pa le uwachulew. Xa k'ut, le tz'ajb'al raxkaj kupaq'ij rib' ruk' nitz'aq taq jastaq rumal la' kapixk'an pa ronojel, kub'an chech le kaj chi raxkaj le kakayik. Wa' we jastaq ri' ub'ina'a'm ujab'unem Rayleigh (le usik'ixik uwach "Reling").

Pa ri uwuqq'ij kanoq, ile e nok'ol uwakaj rech LCOGT (Red Global de telescopios del observatorio Las Cumbres) xkil ujab'unem Rayleigh pa le kaqiq' rech jun naj uwachulew alienígena! Katajin kakikoj telescopios rech LCOGT le jun metro raqan, le are nitz' chi uwach le taq telescopio le qas kakoq chech we jalajoj taq rilik.

Are wa' nab'e mul chi ka'ilitaj le kaj sib'alaj rax pa jun exo-k'olaj pa kaj sib'alaj nitz' (xa 4 mul sib'alaj nim chi uwach le Uwachulew, pacha' animal le Neptuno). Xuquje', ile uriqik kuk'utu pacha' nitz'aq ilb'al uwakaj sib'alaj nim kichak chech usolik uxe' le ukaqiq'al uwachulew pa nik'aj chi uwachulew kech alienígenas!

COOL FACT

¡Le ilb'al uwakaj rech LCOGT e kojom kumal ak'alab' chech rilik taq le kaj! ¿Jas uwach kawaj kaweta'maj we kakoq jun ilb'al unajal robótico rech 1 metro? Chataq uloq jun oqxa'n chi qech pa unawe@cardiff.ac.uk xuquje' ikach'ak q'ijol chech rilik pa le ilb'al unajal!

This Space Scoop is based on a Press Release from [LCO](#).
[LCO](#)

This website was produced by funding from the European Community's Horizon 2020 Programme under grant agreement n° 638653